

[ผศ.ดร.ฉลองรัฐ หน้า 8-17]

การวิเคราะห์เปรียบเทียบภาพยนตร์ตะวันตกและภาพยนตร์ไทย ที่มีสัมพันธ์กับจิตรกรรม*

The Comparative Analysis of the Intertextuality of Western Films
and Thai Films with Paintings

ผศ.ดร.ฉลองรัฐ เฌอมาลย์ชลมารค **

บทคัดย่อ

บทความวิจัยชิ้นนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบภาพยนตร์ที่มีสัมพันธ์กับจิตรกรรม ในภาพยนตร์สองกลุ่มคือภาพยนตร์ตะวันตกและภาพยนตร์ไทย โดยศึกษาจากภาพยนตร์จำนวน 22 เรื่อง แบ่งเป็นภาพยนตร์ตะวันตก 11 เรื่อง และภาพยนตร์ไทย 11 เรื่อง ที่ออกฉายในช่วงระหว่างปี พ.ศ.2541-2558 (ค.ศ.1998-2015) ผลการศึกษาเปรียบเทียบพบว่าภาพยนตร์ทั้งสองกลุ่มมีความเหมือนกันและความแตกต่างกัน 10 ด้านดังนี้ 1. การบริหารจัดการงานศิลปะ 2 การเชื่อมโยงกับประวัติศาสตร์ 3 วัฒนธรรมการวิพากษ์งานศิลปะ 4 การแสดงคุณค่าของจิตรกรรม 5 การแสดงมูลค่าของจิตรกรรม 6 ประเภทของจิตรกรรม 7 ยุคสมัยของเรื่องราว 8 เพศสภาวะ 9 วิทยุติของตัวละคร 10 Genre ของภาพยนตร์

*งานวิจัยนี้ได้รับทุนวิจัยจากสถาบันวิจัย มหาวิทยาลัยรังสิต

**ผศ.ดร.ฉลองรัฐ เฌอมาลย์ชลมารค : ผู้อำนวยการหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต (การเขียนบทและการกำกับภาพยนตร์และโทรทัศน์) วิทยาลัยนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต

Abstract

The objective of this article is to analyze and compare two groups of films that have an intertextuality with paintings, which are Western films and Thai films. Twenty-two films were used in this study and they were separated into 11 Western films and 11 Thai films, which were projected during 2541-2558 B.E. (1998-2015 A.D.) The comparative study found that both groups of films have similarities and differences in 10 areas, which are: 1. Art management; 2. Association with history; 3. The culture of art criticism; 4. Value of painting presentation; 5. Price of painting presentation; 6. Types of painting; 7. Era of story; 8. Gender; 9. Seniority of the character; and 10. Genre of films.

บทนำ

การศึกษาวเคราะห์เปรียบเทียบภาพยนตร์ที่มีสัมพันธ์กับงานจิตรกรรมในภาพยนตร์ตะวันตกและภาพยนตร์ไทย เป็นการศึกษานวนคดีจำนวนทั้งสิ้น 22 เรื่อง โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ตัวบท (Textual Analysis) แบ่งเป็นภาพยนตร์ตะวันตก 11 เรื่อง ได้แก่ What Dream May Come (1998) Max (2002) Girl with a Pearl Earring (2003) Modigliani (2004) Miss Potter (2006) Midnight in Paris (2012) The Art of the Steal (2013) Museum Hours (2013) The Monument Men (2014) Mr. Turner (2014) Woman in Gold (2015) ภาพยนตร์ไทย 11 เรื่อง ได้แก่ ช้างหลังภาพ (2544) ความรักครั้งสุดท้าย (2545) เพื่อนสนิท (2548) วัยอลเวง 4 (2548) สะเก็ด (2551) เพื่อนกันเฉพาะวันพระ (2551) โดนนัท (2554) อาร์ท ไอดอล (2555) ทาสรักกอสสุร (2557) คิดถึงวิทยา (2557) และไทม์ไลน์ (2557) ซึ่งภาพยนตร์ทุกเรื่องออกเผยแพร่ระหว่างปี พ.ศ. 2541-2558 (ค.ศ. 1998-2015)

ผลการศึกษา

ผลการศึกษาเปรียบเทียบระหว่างภาพยนตร์ตะวันตกและภาพยนตร์ไทย พบว่าภาพยนตร์ทั้งสองกลุ่มมีความเหมือนและความแตกต่างกันหลายด้าน ซึ่งแต่ละด้านนั้นก็มีความคล้ายคลึงกันที่แตกต่างกัน โดยประเด็นความเหมือนและความแตกต่างที่สำคัญมีดังนี้

1. การบริหารจัดการงานศิลปะ

ภาพยนตร์ตะวันตกหลายเรื่องมีการนำเสนอภาพการจัดการงานศิลปะที่เป็นระบบ มีการจัดแสดงภาพเขียนอย่างเป็นระบบ มีการประมูลซื้อขายภาพเขียนอย่างเป็นทางการ มีการดูแลรักษาภาพเขียนอย่างมีมาตรฐาน เช่นเรื่อง What Dream May Come เรื่อง Max และเรื่อง Mr. Turner ซึ่งในภาพยนตร์ทั้งสามเรื่องมีฉากที่แสดงให้เห็นชัดเจนว่าสังคมตะวันตกมีการจัดการด้านงานศิลปะที่เป็นระเบียบ มีมาตรฐานมาตั้งแต่อดีต

ภาพยนตร์ตะวันตกหลายเรื่องยังมีการนำเสนอเหตุการณ์การประมูลภาพเขียน หรือการซื้อขายภาพจิตรกรรมผ่านนายหน้าขายงานศิลปะ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความก้าวหน้าทางการค้าขายงานศิลปะ ซึ่งการมีระบบตัวแทนขายงานจิตรกรรม มีส่วนช่วยทำให้วงการจิตรกรรมขยายตัวไป

วารสารวิชาการระดับชาติที่ได้รับการรับรองคุณภาพจากศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (TCI) กลุ่มที่ 1

อย่างมาก เพราะทำให้งานศิลปะสามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายหรือนักสะสมได้โดยตรง ขณะเดียวกันก็ช่วยทำให้จิตรกรมีเวลาสร้างสรรค์ผลงานได้มากขึ้นเพราะไม่ต้องกังวลกับการทำการซื้อขายผลงานด้วยตนเอง ทั้งนี้เพราะโดยธรรมชาติ จิตรกรส่วนใหญ่มักไม่ชำนาญในการเจรจาซื้อขาย นอกจากนี้ การมีระบบตัวแทนขายผลงานให้ศิลปินยังมีส่วนช่วยให้จิตรกรสามารถดำรงชีพได้อย่างมีคุณภาพมากขึ้น เพราะนายหน้าหรือตัวแทนขายงานศิลปะบางครั้งมีบทบาทอุดหนุนนักเขียนภาพโดยให้ทุนรอนล่วงหน้าขณะยังไม่สามารถจำหน่ายผลงานได้ อย่างไรก็ตาม การมีระบบนายหน้าขายงานศิลปะ บางครั้งอาจสร้างผลกระทบต่อจิตรกรได้เช่นกัน เพราะราคาภาพเขียนอาจถูกหักไปกับค่านายหน้าในสัดส่วนที่ไม่เหมาะสม ทำให้จิตรกรได้รับค่าตอบแทนที่ไม่เต็มเม็ดเต็มหน่วย

ส่วนภาพยนตร์ไทยเกือบทุกเรื่อง แทบไม่มีเรื่องใดที่มีการนำเสนอภาพการบริหารจัดการจิตรกรรมและศิลปะที่เป็นระบบเลย มีเพียงภาพยนตร์เรื่องความรักครั้งสุดท้ายเท่านั้นที่มีฉากแสดงการซื้อขายภาพเขียนซึ่งก็เป็นเพียงการซื้อขายภาพเขียนในรูปแบบของคนรู้จัก เป็นการซื้อขายแบบไม่เป็นทางการ ปรากฏการณ์ในลักษณะข้างต้นสะท้อนให้เห็นว่าสังคมไทยยังขาดการบริหารจัดการงานศิลปะที่เป็นระบบและมีมาตรฐานดังที่นิตยสาร โฟร์ อาร์ท (2016:97) เคยรายงานถึงประเด็นปัญหานี้ว่า “ประเทศไทยขาดกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนธุรกิจศิลปะอยู่หลายประการ หนึ่งในนั้นคือการจัดการงานประมูลศิลปะเชิงธุรกิจ”

อย่างไรก็ดี มีประเด็นที่น่าสนใจเกี่ยวกับประเด็นวัฒนธรรมการซื้อขายหรือการสะสมภาพเขียนของชาวตะวันตกและชาวไทยที่มีความแตกต่างกันอยู่ไม่น้อย กล่าวคือ ชาวตะวันตกมีธรรมเนียมนิยมนำภาพเขียนมาประดับบ้านเรือน ส่วนชาวไทยยังขาดวัฒนธรรมในส่วนนี้อยู่ เช่นที่ น.ณ ปากน้ำ (2550:400) กล่าวถึงเรื่องนี้ไว้ว่า “การที่ฝรั่งเขานิยมซื้อภาพเขียนนั้นก็เพราะว่าชนบประเพณีความนิยมของเขาจำเป็นต้องมีภาพเขียนประดับผนังห้อง ซึ่งเขาไม่นิยมเอาภาพถ่ายหรือปฏิทินสีสดขนาดมาใส่กรอบดังที่พวกเราคนไทยทั่วไปนิยมกัน เขาถือว่ามันเป็นเรื่องของผู้ที่ขาดรสนิยม บ้านใดถ้ามีรูปดังว่าติดอยู่บนผนังห้องโดยที่ไม่มีภาพเขียนสักชิ้นเดียวแล้วก็น่าอับอายอย่างยิ่ง เหตุนี้จิตรกรเมืองนอกสามารถยังชีพอยู่ได้ เพราะแม้มีไม่ถึงขั้นจิตรกรเอกก็ยังขายรูปราคาต่ำๆแก่ผู้ที่มีเบี่ยน้อยหย่อน้อยจะได้ซื้อหาเอาไปติดตั้งไว้ดูเล่นพอควรแก่อัตภาพของตน”

2 การเชื่อมโยงกับประวัติศาสตร์

ภาพยนตร์ตะวันตกมักมีเนื้อหาเชื่อมโยงกับประวัติศาสตร์ศิลปะ หรือข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องกับงานศิลปะต่างๆ เช่นเรื่อง Max เรื่อง The Monument Men และเรื่อง Woman in Gold โดยเรื่อง Max เล่าเรื่องของผู้นำประเทศเยอรมนี ฮอดอล์ฟ ฮิตเลอร์ ช่วงวัยหนุ่มที่มีความสนใจในงานจิตรกรรมเป็นพิเศษ ซึ่งนั่นเป็นที่มาของการปล้นชิงงานศิลปะจากนานาประเทศของกองทัพนาซีเยอรมันในช่วงสงครามโลกครั้งที่สอง เรื่อง The Monument Men มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับกลุ่มคนรักในงานศิลปะที่รวมตัวกันออกตามหาผลงานศิลปะที่ถูกทหารนาซีปล้นชิงไป ส่วนเรื่อง Woman in Gold เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ที่หญิงชาวโปแลนด์อพยพหนีภัยจากออสเตรียเพื่อเรียกคืนงานจิตรกรรมอันเป็นมรดกดั้งเดิมของตระกูล ที่ถูกยึดครองไปโดยกองทัพนาซี ซึ่งการฟ้องร้องครั้งนั้นจัดเป็นคดีสำคัญในประวัติศาสตร์วงการศิลปะของโลก เพราะเป็นการฟ้องโดยประชาชนที่ต้องต่อสู้ทางคดีกับภาครัฐอย่างเข้มข้น

อย่างไรก็ดี มีข้อน่าสังเกตว่า ภาพยนตร์ตะวันตกทั้งสามเรื่องนั้นล้วนมีเหตุการณ์สัมพันธ์กับทหารนาซีและสงครามโลกครั้งที่สอง ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าภาพยนตร์ตะวันตกมีความสนใจนำเสนอเนื้อหาหรือประเด็นเชิงประวัติศาสตร์ระดับชาติหรือนานาชาติเป็นอย่างยิ่ง ผิดกับกรณีภาพยนตร์ไทยที่ไม่มีเรื่องใดเลยที่มีเนื้อหาเชื่อมโยงกับเหตุการณ์ประวัติศาสตร์ที่สำคัญของโลก หรือแม้แต่ประวัติศาสตร์งานศิลปะในประเทศไทยเองก็ตาม

วารสารวิชาการระดับชาติที่ได้รับการรับรองคุณภาพจากศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (TCI) กลุ่มที่ 1

3 วัฒนธรรมการวิพากษ์งานศิลปะ

ภาพยนตร์ตะวันตกหลายเรื่องมักมีฉากที่แสดงออกถึงการวิพากษ์งานศิลปะอยู่เป็นประจำ เช่น เรื่อง Max ที่มีฉากนายหน้าขายงานศิลปะ และนักสะสมภาพเขียนที่วิพากษ์ถึงงานศิลปะแขนงต่างๆอยู่หลายครั้ง เรื่อง Museum Hours ก็มีบางฉากของเรื่องที่มีการวิพากษ์งานจิตรกรรมที่จัดแสดงไว้ในพิพิธภัณฑ์หลายชิ้น ซึ่งเป็นการวิพากษ์อย่างจริงจังและมีเนื้อหาเข้มข้นมาก ส่วน เรื่อง Midnight in Paris ก็มีการนำเสนอฉากที่มีการวิพากษ์งานจิตรกรรมอยู่หลายหนเช่นกัน ซึ่งการวิพากษ์ในภาพยนตร์เรื่อง Midnight in Paris นั้น เกิดขึ้นทั้งจากนักวิพากษ์มือสมัครเล่นและมืออาชีพ โดยมืออาชีพนั้นได้แก่ เกอรัทูด สไตล์ ซึ่งเป็นนักวิพากษ์ที่มีตัวตนจริงในประวัติศาสตร์ โดยเขื่อนั้นจัดว่าเป็นหนึ่งในนักวิพากษ์งานศิลปะและวรรณกรรมที่มีชื่อเสียงมากของสังคมตะวันตก เช่นเดียวกับเรื่อง Mr. Turner ที่มีฉากอวดอ้างเกี่ยวกับการวิพากษ์งานจิตรกรรมอย่างเข้มข้นโดยนักวิชาการและจิตรกรชั้นครูของประเทศ อังกฤษ

สำหรับภาพยนตร์ไทยก็มีฉากการวิพากษ์งานจิตรกรรมอยู่ในภาพยนตร์บางเรื่อง เช่นในเรื่อง อาร์ท ไอ ดอล และ ทาสรักอสูร แต่ว่าการวิพากษ์วิจารณ์งานจิตรกรรมในภาพยนตร์ไทยทั้งสองเรื่องดังกล่าวกลับปราศจากความเข้มข้นจริงจังแต่ เป็นไปเพื่อสร้างความขบขันทั้งสิ้น เนื่องด้วยภาพยนตร์ไทยทั้งสองเรื่องเป็นภาพยนตร์แนวตลกเบาสมอง

การที่ภาพยนตร์ไทยขาดเนื้อหาวิพากษ์งานจิตรกรรมอย่างเข้มข้น วิเคราะห์ได้ว่าเกิดจากรากฐานธรรมเนียมการวิพากษ์ของไทย ด้วยสังคมไทยในอดีตเป็นสังคมเก็บกดความรู้สึก ชาวชนไทยไม่กล้าวิพากษ์ผู้ใหญ่ โดยชาวชนถูกสอนให้รู้สึกว่าไม่สมควรถ้าจะวิพากษ์ผู้มีวิญญู์ดมสูงกว่า เนื่องจากสังคมไทยให้ความสำคัญกับผู้อาวุโสเป็นอันมาก ดังนั้นสังคมไทยจึงเป็นสังคมที่ขาดทักษะการวิพากษ์วิจารณ์มาแต่โบราณ ผิดกับสังคมตะวันตกที่มีการเปิดกว้างทางความคิดและมีการเปิดโอกาสให้ผู้คนแสดงความคิดเห็นที่แตกต่างหลากหลาย

นอกจากนี้สังคมไทยยังขาดทักษะ ขาดความรู้เรื่องงานศิลปะ ด้วยคนไทยจำนวนมากมองว่าศิลปะเป็นเรื่องที่มีความจำเป็นในการดำรงชีพน้อย ชาวชนจึงไม่ได้รับการส่งเสริมให้มีการศึกษาด้านศิลปะมากนัก ขณะที่ศิลปะเป็นเรื่องของงาม และความซาบซึ้งใจ การมีรสนิยมในด้านศิลปะเป็นทักษะที่ต้องเรียนรู้ฝึกฝน เหตุนี้เองจึงทำให้ความรอบรู้ด้านศิลปะเป็นสิ่งที่ไม่แพร่หลายนักในสังคมไทย แต่จำกัดวงในหมู่มัธยมศึกษาดีหรือในหมู่ที่ผู้เรียนรู้อาโดยตรง ดังนั้นการที่ภาพยนตร์ไทยขาดการนำเสนอเรื่องการวิพากษ์งานศิลปะ สะท้อนถึงความขาดแคลนในทักษะการวิพากษ์และการขาดแคลนความรู้เรื่องงานศิลปะของสังคมไทยไปพร้อมๆ กัน

4 การแสดงคุณค่าของจิตรกรรม

ภาพยนตร์ตะวันตก มักนำเสนอภาพจิตรกรรมในฐานะมีคุณค่าต่อส่วนรวม ต่อสังคมในวงกว้าง ดังปรากฏในเรื่อง Museum Hours และเรื่อง The Monument Men โดยเรื่อง Museum Hours มีการสะท้อนถึงงานศิลปะและจิตรกรรมในพิพิธภัณฑ์ที่ส่งผลต่อความรู้สึกนึกคิดของมวลชน ส่วนเรื่อง The Monument Men กล่าวถึงวีรกรรมของกลุ่มบุคคลที่เสียภัยสงครามออกติดตามงานศิลปะซึ่งถูกปล้นชิงไปโดยกองทหารเยอรมนีช่วงปลายสงครามโลกครั้งที่สอง ซึ่งภาพยนตร์เรื่องนี้สร้างจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง และมีบุคคลหลายคนที่ต้องสละชีวิตลงเพื่อปกป้องงานศิลปะ ภาพยนตร์เรื่องนี้จึงสะท้อนถึงคุณค่าของงานศิลปะที่มีต่อมนุษยชาติได้อย่างเด่นชัดมาก

วารสารวิชาการระดับชาติที่ได้รับการรับรองคุณภาพจากศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (TCI) กลุ่มที่ 1

ขณะที่ภาพยนตร์ไทยแทบไม่มีเรื่องใดเลยที่ได้สะท้อนคุณค่างานจิตรกรรมหรือศิลปะต่อส่วนรวม แต่ส่วนใหญ่เลือกที่จะนำเสนอภาพจิตรกรรมในฐานะที่มีคุณค่าต่อปัจเจกชนเท่านั้น เช่น การใช้ภาพเขียนเพื่อแสดงออกถึงอารมณ์ ความรู้สึกส่วนตัว หรืออารมณ์ความรู้สึกระหว่างตัวละคร ดังปรากฏในเรื่อง ช้างหลังภาพ ไต้หน้ท เพื่อนสนิท เพื่อนกันเฉพาะวันพระ และทาสรักอสูร ซึ่งภาพยนตร์ไทยทั้งหมดดังที่กล่าวมาข้างต้น ต่างใช้ภาพจิตรกรรมเป็นสื่อกลางในการแสดงออกถึงอารมณ์ความรู้สึกระหว่างปัจเจกบุคคล ซึ่งอาจกล่าวโดยสรุปได้ว่าภาพยนตร์ไทยมักให้ความสำคัญกับการสะท้อนคุณค่าของภาพจิตรกรรมที่มีต่อจิตใจมากเป็นพิเศษ โดยเฉพาะในระดับปัจเจกชน ขณะที่ภาพยนตร์ตะวันตกมีส่วนแสดงออกถึงคุณค่างานศิลปะในระดับที่ใหญ่กว่า คือในระดับมวลชนและระดับมนุษยชาติ

5 การแสดงมูลค่าของจิตรกรรม

ภาพยนตร์ตะวันตกมักแสดงให้เห็นถึงมูลค่าของงานจิตรกรรมที่มีราคามหาศาล โดยเนื้อหาของภาพยนตร์หลายเรื่องมักแสดงให้เห็นถึงการอ้างอิงมูลค่าผลงานจิตรกรรมที่มีมูลค่าสูงอย่างเข้มข้น ซึ่งการแสดงมูลค่าของงานศิลปะนั้น ด้านหนึ่งสะท้อนให้เห็นถึงระบบทุนนิยมที่แผ่ซ่านในสังคมตะวันตกที่มักให้ความสำคัญกับการตีราคาส่งของต่างๆ รวมถึงงานศิลปะนานาชาติ แต่อีกด้านหนึ่งคือการสะท้อนให้เห็นถึงการเปิดเผยข้อมูลด้านราคาของงานศิลปะอย่างแพร่หลาย ซึ่งการเผยแพร่ข้อมูลด้านมูลค่านั้นได้ส่งผลต่อการพัฒนาแวดวงจิตรกรรมด้วย เพราะช่วยส่งเสริมให้ประชาชนหันมาสนใจงานศิลปะเพิ่มขึ้น เพราะปัจจัยเรื่องราคาของงานศิลปะทำให้ประชาชนตระหนักว่า ผลงานศิลปะนั้นมีมูลค่าสูงส่ง ผู้ที่ทำงานด้านศิลปะหลายคนจึงได้รับค่าตอบแทนที่ดี ชาวตะวันตกจำนวนไม่น้อยถึงได้นิยมประกอบอาชีพจิตรกร

อย่างไรก็ดีประเด็นการให้ความสำคัญกับมูลค่าของงานจิตรกรรมมากเป็นพิเศษก็ส่งผลกระทบต่ออย่าง มากต่อสังคมตะวันตกด้วย เพราะเป็นตัวเร่งให้เกิดปัญหาการก่ออาชญากรรมในวงการศิลปะบ่อยครั้ง ทั้ง การปลอมแปลงงานศิลปะ และการปล้นชิงงานจิตรกรรมในรูปแบบต่างๆ ดังที่ปรากฏเป็นข่าวอยู่เนืองๆ รวมถึงได้ถูกถ่ายทอดอยู่ในภาพยนตร์ตะวันตกหลายเรื่องด้วย

ส่วนประเด็นการสะท้อนเรื่องมูลค่างานศิลปะในภาพยนตร์ไทยนั้น จัดว่ามีอยู่อย่างจำกัด โดยภาพยนตร์ไทยเกือบทั้งหมด แทบไม่มีเรื่องใดเลยที่มักกล่าวถึงมูลค่าของงานศิลปะ ทั้งที่ในความเป็นจริง วงการงานศิลปะของไทยมีผลงานภาพเขียนของจิตรกรเอกหลายชิ้นที่มีมูลค่าสูงมาก แต่ภาพยนตร์ไทยไม่ได้สะท้อนมูลค่าของงานศิลปะเหล่านั้นแต่อย่างใด ส่วนหนึ่งเกิดจากสังคมไทยไม่ค่อยมีการเปิดเผยราคาที่แท้จริงของงานศิลปะให้สาธารณชนรับทราบ ประชาชนรวมถึงผู้ผลิตภาพยนตร์จึงไม่สามารถอ้างอิงข้อมูลด้านราคาของงานศิลปะได้เท่าที่ควร

6 ประเภทของจิตรกรรม

ภาพยนตร์ตะวันตกและภาพยนตร์ไทยมีการเลือกนำเสนอชนิดของภาพเขียนที่แตกต่างกันไม่น้อย โดยภาพยนตร์ไทยมักนำเสนอภาพเหมือนบุคคลเป็นหลัก ซึ่งวงการศิลปะมักเรียกภาพชนิดนี้ว่าพอร์เทรต (Portrait) ขณะที่ภาพยนตร์ตะวันตกมักมีการนำเสนอชนิดของภาพเขียนที่หลากหลายกว่า เช่นภาพทิวทัศน์ ภาพกิจกรรมทางสังคม ภาพเหตุการณ์ทางศาสนา เป็นต้น

เหตุผลที่ภาพยนตร์ไทยมักนำเสนอภาพเหมือนบุคคลเป็นหลัก เกิดจากแนวเนื้อหาของภาพยนตร์ไทยที่เน้นเรื่องราวความรัก ความสัมพันธ์ของตัวละครหนุ่มสาว โดยภาพยนตร์ไทยมักกำหนดให้ตัวละครจิตรกรเป็นเพศชายทำการวาดภาพหญิงอันเป็นที่รัก ปัจจัยการวาดภาพนั้นมักเกิดจากอารมณ์พิศواس หรืออารมณ์รักใคร่ในนางผู้เป็นที่รัก ซึ่งการเลือกใช้ภาพเหมือนบุคคลในภาพยนตร์ไทยจึงสื่อแสดงให้เห็นว่าผู้ผลิตภาพยนตร์

วารสารวิชาการระดับชาติที่ได้รับการรับรองคุณภาพจากศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (TCI) กลุ่มที่ 1

ไทยส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับการใช้ภาพจิตรกรรมเป็นเครื่องมือสื่อสารความในใจของตัวละครหนุ่มสาว ส่วนภาพยนตร์ตะวันตกนั้น มีการนำเสนอภาพเขียนที่หลากหลายประเภทกว่า มีทั้งภาพจินตนาการเหนือจริง ภาพทิวทัศน์ และภาพเขียนที่เกี่ยวข้องกับประเด็นทางศาสนา ซึ่งความหลากหลายของชนิดภาพจิตรกรรมนั้นมีเหตุผลมาจากภาพยนตร์ตะวันตกมีแนวเนื้อหาภาพยนตร์ที่ไม่ค่อยซ้ำซาก เรื่องราวไม่ได้จำกัดอยู่ในเฉพาะเรื่องความรักระหว่างหนุ่มสาวเหมือนภาพยนตร์ไทย

อย่างไรก็ดี ภาพยนตร์ตะวันตกก็มีการนำเสนอจิตรกรรมแนวภาพเหมือนบุคคลเช่นกัน แต่ปัจจัยผลักดันการวาดภาพเหมือนบุคคลในภาพยนตร์ตะวันตกกลับแตกต่างออกไปจากภาพยนตร์ไทย เพราะในภาพยนตร์ตะวันตกนั้น การวาดภาพเหมือนบุคคลส่วนใหญ่เกิดจากเงื่อนไขการจ้างงาน กล่าวคือศิลปินมักถูกว่าจ้างให้เขียนภาพเหมือนเหล่านั้น ดังนั้นภาพรูปเหมือนบุคคลในภาพยนตร์ตะวันตกจึงมักเป็นผลผลิตจากความเป็นมืออาชีพมากกว่าอารมณ์เสนาหาส่วนตัว แต่อย่างไรก็ตาม ก็มีบางครั้งที่จิตรกรตะวันตกวาดภาพเหมือนบุคคลโดยไม่มีการว่าจ้างด้วย แต่ทว่าทำดีที่สุดแล้ว ภาพเขียนเหมือนบุคคลเหล่านั้นก็สามารถนำไปเสนอขายได้ในท้องตลาดในภายหลังอยู่ดี จึงอาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า ภาพยนตร์ตะวันตกมักเชื่อมโยงภาพจิตรกรรมในเชิงพานิชมากกว่าภาพยนตร์ไทย

7 ยุคสมัยของเรื่อง

ภาพยนตร์ตะวันตก มักเป็นภาพยนตร์ย้อนยุค (Period) กล่าวคือมักมีช่วงเวลาของการดำเนินเรื่องราวเกิดขึ้นในยุคอดีต เหตุผลสำคัญเกิดจากสังคมตะวันตกมีความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นกับงานศิลปะเกือบทุกชนิดมายาวนาน จิตรกรและศิลปินแขนงต่างๆ ได้รับการยกย่องมาแต่กาลก่อน จิตรกรมีการแข่งขันการสร้างผลงานศิลปะอย่างเข้มข้น จนก่อให้เกิดผลงานที่ยอดเยี่ยมเหนือกาลเวลามากมาย ชาวตะวันตกจึงมีความตื่นตัวทางศิลปะอย่างกว้างขวาง การเสกงานจิตรกรรมนั้นได้รับความนิยมทั้งในส่วนของสามัญชนและชนชั้นสูง เหตุนี้เองวงการภาพยนตร์ตะวันตกจึงมีเหตุการณ์และเรื่องราวในอดีตมากมายที่สามารถหยิบจับมานำเสนอได้อย่างไม่จำกัด

ขณะที่ภาพยนตร์ไทย มักมีเนื้อหาเรื่องราวที่เกิดขึ้นในยุคร่วมสมัยหรือในยุคปัจจุบัน โดยมีภาพยนตร์ไทยน้อยเรื่องที่จะมีเรื่องราวเกิดขึ้นในอดีต ซึ่งสาเหตุนี้นี้อาจวิเคราะห์ได้ว่าเกิดจากสังคมไทยในอดีตมีความผูกพันกับศิลปะอย่างไม่เข้มข้นนัก งานศิลปะไทยส่วนมากโดยเฉพาะด้านจิตรกรรมมักมีความผูกพันกับศาสนาเป็นหลัก ภาพเขียนงดงามทรงคุณค่าส่วนมากมักอยู่ในวัด ในสถานที่ราชการ หรือในพระราชวัง ช่างเขียนภาพฝีมือดีส่วนมากมักปฏิบัติงานรับราชการหรือทำงานอุทิศตนให้แก่ศาสนาเป็นสำคัญ ส่วนสามัญชนทั่วไปมีความรู้และสนใจในแวดวงจิตรกรรมไม่มากนัก ช่างฝีมือพื้นบ้านก็มีเทคนิคเชี่ยวชาญแบบสามัญ เพราะขาดการฝึกหัดที่เป็นระบบดังจิตรกรชาวตะวันตก อีกทั้งประชาชนที่สนใจงานจิตรกรรมและศิลปะต่างๆ ก็อยู่อย่างไม่แพร่หลายนัก ด้วยประชาชนต้องสนใจการทำมาหาเลี้ยงชีพมากกว่า เหตุนี้เองวงการภาพยนตร์ไทยจึงมีวัตถุดิบเพื่อเป็นทางเลือกสำหรับการสร้างสรรค์ภาพยนตร์ไม่มากนัก วงการภาพยนตร์ไทยจึงเน้นจุดสนใจไปที่เรื่องราวในยุคปัจจุบันแทน เพราะยุคปัจจุบันนี้สังคมไทยมีการเปิดรับงานศิลปะอย่างกว้างขวางขึ้นกว่าแต่เดิม ประชาชนมีการรับรู้และคุ้นเคยกับงานศิลปะมากกว่าแต่ก่อน ยุคปัจจุบันจึงเลือกกับเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับงานศิลปะมากกว่านั่นเอง

อย่างไรก็ตามมีข้อสงสัยสังเกตว่า โดยแท้จริงแล้วทุกสังคมหรือทุกประเทศต่างก็มีเรื่องราวที่น่าสนใจหรือมีเหตุการณ์สำคัญที่เกี่ยวข้องกับงานศิลปะของตนอยู่ในทุกยุคทุกสมัย เพียงแต่จะมีนักผลิตภาพยนตร์ไปหยิบจับนำมาผลิตเพื่อถ่ายทอดเรื่องราวนั้นหรือไม่เท่านั้น แต่ทว่าจากผลการศึกษาวิจัยยังไม่พบว่าผู้ผลิต

วารสารวิชาการระดับชาติที่ได้รับการรับรองคุณภาพจากศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (TCI) กลุ่มที่ 1

ภาพยนตร์ไทยได้นำข้อมูลเหล่านั้นมาผลิตเป็นภาพยนตร์แต่อย่างใด ผิดกับภาพยนตร์ตะวันตกที่ให้ความสนใจกับเรื่องราวในอดีตมากเป็นพิเศษ ด้วยปัจจัยพื้นฐานที่สังคมมาอย่างสืบเนื่องนั่นเอง ชาวตะวันตกจึงมีความผูกพันกับวงการศิลปะอย่างแน่นแฟ้น ประชาชนมีความสนใจในประวัติศาสตร์งานศิลปะเป็นอย่างดี อีกทั้งสังคมตะวันตกมีการศึกษารวบรวมข้อมูลต่างๆที่เกี่ยวกับงานศิลปะไว้อย่างเป็นระบบ จึงทำให้ผู้ผลิตภาพยนตร์ตะวันตกในยุคหลังมีความสะดวกในการแสวงหาข้อมูลต่างๆเพื่อนำมาถ่ายทอดเป็นภาพยนตร์ที่น่าสนใจนั่นเอง

8 เพศสภาพ

ภาพยนตร์ตะวันตกและภาพยนตร์ไทยมีการสะท้อนปัญหาเพศสภาพที่ไม่แตกต่างกันมากนัก กล่าวคือมีการนำเสนอเรื่องบทบาทของเพศชายที่โดดเด่น โดยเฉพาะตัวละครจิตรกรชายที่ภาพยนตร์เชิดชูว่ามีความสามารถเชิงศิลปะสูงส่ง ขณะที่ตัวละครเพศหญิงมักมีลักษณะเป็นวัตถุทางเพศหรือเป็นผู้ถูกกระทำ (Passive) เสียเป็นส่วนมาก อย่างไรก็ตามทั้งภาพยนตร์ทั้งสองกลุ่มนี้ต่างก็มีรายละเอียดในการนำเสนอประเด็นเพศสภาพที่แตกต่างกันอยู่

ภาพยนตร์ตะวันตกมักมีเนื้อหาสะท้อนประเด็นเพศสภาพได้อย่างเข้มข้น โดยเรื่องราวในภาพยนตร์ตะวันตกมักมีการนำเสนอเนื้อหาที่ชี้ให้เห็นว่า จิตรกรชายมีบทบาทในการเป็นผู้ควบคุมสตรีในมิติต่างๆ เช่น ควบคุมในฐานะภรรยา และในฐานะนายจ้าง การที่ภาพยนตร์ตะวันตกส่วนมากสะท้อนภาวะชายเป็นใหญ่ มีเหตุผลส่วนหนึ่งมาจาก ภาพยนตร์ตะวันตก มักมีเรื่องราวที่เกิดขึ้นในอดีต ซึ่งในอดีตนั้นเป็นที่ทราบกันดีว่าเพศหญิงมักมีบทบาทจำกัด ดังนั้นเพศสภาพในภาพยนตร์ตะวันตกจึงสอดคล้องไปกับยุคสมัยของภาพยนตร์เป็นส่วนใหญ่ บทบาทนำในเกือบทุกมิติจึงมักตกเป็นของเพศชาย ซึ่งในประเด็นเพศสภาพในวงการศิลปะนี้ ภาณุ บุญพิพัฒนาพงษ์ (2560:285) เคยแสดงความเห็นไว้ว่า “บทบาทในโลกศิลปะของผู้หญิงถูกกีดกันและกดทับโดยเหล่าศิลปินชายผู้ถือสิทธิ์ผูกขาดวงการศิลปะเอาไว้แต่ฝ่ายเดียวมาตลอด”

อย่างไรก็ดี มีภาพยนตร์ตะวันตกหลายเรื่องที่ได้สะท้อนความสามารถของสตรีไว้อย่างโดดเด่น เช่นเรื่อง The Monument Men ที่มีการนำเสนอบทบาทของสตรีในการมีส่วนสำคัญในการช่วยติดตามทวงคืนงานศิลปะจากกองทัพทหารเยอรมนี เรื่อง Midnight in Paris มีการนำเสนอบทบาทของสตรีในฐานะนักวิจารณ์วรรณกรรมและงานศิลปะ ส่วนภาพยนตร์อีกเรื่องที่แสดงบทบาทสตรีไว้อย่างเข้มแข็งคือเรื่อง Girl with A Pearl Earring ที่ภาพยนตร์แสดงให้เห็นถึงความสามารถของผู้ช่วยสตรีที่มีบทบาทในการสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมชั้นเลิศให้แก่จิตรกรเอกของโลก แต่ภาพยนตร์ที่นำเสนอบทบาทสตรีในวงการศิลปะได้อย่างโดดเด่นที่สุด คือเรื่อง Miss Potter ที่นำเสนอภาพจิตรกรหญิง ปีทริกซ์ พ็อตเตอร์ ได้อย่างน่าชื่นชม เพราะแม้เธอเป็นหญิงที่เกิดในยุคที่อังกฤษยังคงเคร่งครัดประเพณีให้สตรีเก็บตัวอยู่หลังบ้าน แต่ ปีทริกซ์ พ็อตเตอร์ ก็สามารถสร้างงานประพันธ์และเขียนภาพประกอบหนังสือจนกลายเป็นผลงานขายดีตลอดกาลของอังกฤษ ปีทริกซ์ พ็อตเตอร์ จึงจัดเป็นสตรีแถวหน้าคนหนึ่งในประวัติศาสตร์วงการศิลปะอังกฤษ

ส่วนภาพยนตร์ไทยก็มีการสะท้อนภาพสังคมชายเป็นใหญ่เช่นกัน โดยฝ่ายหญิงมักมีบทบาททางสังคมน้อยมาก ดังปรากฏในภาพยนตร์เรื่อง ข้างหลังภาพ ที่ตัวเอกเป็นหญิงสูงศักดิ์และเป็นจิตรกรมือสมัครเล่น เธอเป็นตัวแทนของหญิงไทยในอดีตที่ต้องรับบทบาทเป็นผู้สนับสนุนสามี และต้องก้มเก็บความปรารถนาของตนไว้ภายใน ภาพยนตร์เรื่องนี้ได้แสดงบทบาทการเป็นจิตรกรของสตรีเพียงเล็กน้อยเท่านั้น

เรื่องความรักรักครั้งสุดท้าย ตัวเอกเป็นจิตรกรหญิงที่มีชีวิตเสมือนเป็นเครื่องตอบสนองอารมณ์ทางเพศชั่วคราวของฝ่ายชาย เธอเป็นหญิงมีปัญหาหย่าร้าง บुरุษเพศที่ผ่านเข้ามาในชีวิตเธอล้วนไม่จริงจังกับเธอ

วารสารวิชาการระดับชาติที่ได้รับการรับรองคุณภาพจากศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (TCI) กลุ่มที่ 1

ภาพยนตร์นำเสนอเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องบทบาทจิตรกรของฝ่ายหญิงเพียงเล็กน้อย ส่วนเรื่อง ทาสรักกอสูร์ ตัวละครเอกฝ่ายชายเป็นภาพแทนของสังคมชายเป็นใหญ่ในสังคมไทย ตัวเอกชายในเรื่องเป็นจิตรกรอารมณ์รายนิยมใช้กำลัง และแสดงออกอย่างก้าวร้าวต่อตัวเอกหญิงเกือบทั้งเรื่อง แม้เรื่อง ทาสรักกอสูร์ จะเป็นภาพยนตร์แนวสนุกสนาน แต่สะท้อนความจริงเรื่องเพศภาวะในสังคมไทยได้ชัดมาก กล่าวโดยภาพรวมภาพยนตร์ไทยมีส่วนส่งเสริมหรือแสดงความสามารถของสตรีในเชิงจิตรกรรมอย่างจำกัด แต่ในเวลาเดียวกันได้สะท้อนถึงปัญหาการถูกกดทับทางเพศของสตรีได้ชัดเจนพอควร

อย่างไรก็ดี มีข้อน่าสังเกตว่า มีภาพยนตร์ไทยสองเรื่อง คือเรื่อง สะเก็ด และเรื่อง โดนัท ที่มีการนำเสนอบทบาทของสตรีที่แสดงออกว่ามีลักษณะเป็นชาย (ทอม) มากขึ้น ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าภาพยนตร์ไทยและสังคมไทยยอมรับการตัดสินใจในการเลือกบทบาทของผู้หญิงเองมากกว่าเดิม อย่างไรก็ตาม ภาพยนตร์ไทยสองเรื่องข้างต้นเป็นภาพยนตร์ที่มีเนื้อหาในยุคร่วมสมัย การที่ผู้หญิงจะแสดงออกว่าตนเป็นชาย จึงสอดคล้องไปกับยุคสมัยของเรื่องราวในภาพยนตร์นั่นเอง

9 วิเคราะห์ของตัวละคร

วิเคราะห์ของตัวละครมีความสัมพันธ์กับลักษณะการนำเสนอของภาพยนตร์พอควร โดยภาพยนตร์ที่มีตัวละครวัยผู้ใหญ่ก็มีเนื้อหาจริงจังเข้มข้น ขณะที่ภาพยนตร์ที่มีตัวละครอยู่ในช่วงวัยรุ่นมักมีเนื้อหาสนุกสนานเน้นความขบขัน โดยผลการศึกษาวิจัยพบว่าภาพยนตร์ตะวันตกมักมีเนื้อหาและตัวละครเกี่ยวข้องกับผู้ใหญ่เป็นส่วนมาก ทั้งนี้เพราะภาพยนตร์ตะวันตกมักมีเนื้อหาสัมพันธ์กับชีวิตจิตรกรที่ประสบความสำเร็จในอาชีพที่โดยมากพ้นวัยรุ่นไปแล้ว ซึ่งการมีตัวละครวัยผู้ใหญ่เป็นหลักส่งผลให้ภาพยนตร์ตะวันตกมีเนื้อหาจริงจังเข้มข้น สัมกับตัวละครที่มีวุฒิภาวะสูง

ส่วนภาพยนตร์ไทยมักมีเนื้อหาเกี่ยวกับตัวละครที่เป็นวัยรุ่น ตัวเอกมักเป็นบุคคลที่มีชีวิตในวัยเรียนระดับมหาวิทยาลัย หรือวิทยาลัย จึงทำให้ภาพยนตร์ไทยมักมีเนื้อหาเบาบาง และโดยมากไม่ได้มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพจิตรกรโดยตรง ซึ่งส่งผลให้ภาพยนตร์ไทยส่วนใหญ่มีสัมพันธ์กับงานจิตรกรรมเพียงเล็กน้อย ยกเว้นภาพยนตร์เรื่องความรักครั้งสุดท้าย และเรื่องทาสรักกอสูร์ ที่มีตัวละครพ้นวัยเรียน ตัวละครขึ้นชอบการเขียนภาพจึงมีสัมพันธ์กับภาพจิตรกรรมอยู่บ้าง แต่ทว่าเนื้อหาโดยรวมของภาพยนตร์ไทยก็ยังคงติดกับประเด็นเรื่องความรักเป็นหลักเช่นเดิม

10 Genre ของภาพยนตร์

ภาพยนตร์บันเทิงที่แพร่หลายในปัจจุบัน ถูกแบ่งเป็นหลายประเภท นักวิชาการตะวันตกมักแบ่งประเภทของภาพยนตร์เป็นกลุ่มต่างๆตามลักษณะที่คล้ายคลึงกัน โดยเรียกการแบ่งประเภทเหล่านี้ว่า Genre โดย Genre ที่ผู้ชมนิยมกันมากมีอาทิ แอ็คชั่น (Action) ตลก (Comedy) และ ชีวิต (Drama) เป็นต้น Abrams, Bell and Udris (2001: 190) กล่าวถึง Genre ไว้ว่า “ประโยชน์ของGenreคือการทำให้ผู้ผลิตภาพยนตร์สามารถตอบสนองผู้ชมได้ตรงเป้าหมาย และผู้ชมก็สามารถระบุลักษณะของภาพยนตร์ที่ตนต้องการได้ง่าย”

จากการศึกษาวิจัยถึงภาพยนตร์ที่มีสัมพันธ์กับงานจิตรกรรมในภาพยนตร์ตะวันตกและภาพยนตร์ไทย พบว่าภาพยนตร์ตะวันตกมักถูกผลิตขึ้นใน Genre ของภาพยนตร์ชีวิต (Drama) ซึ่งมีเนื้อหาที่เข้มข้นจริงจัง ภาพยนตร์หลายเรื่องมีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับการค้นรณดางชีพของจิตรกร เช่นเรื่อง Mr.Turner เรื่อง Max และเรื่อง Modigliani ซึ่งสามารถวิเคราะห์ได้ว่า สังคมตะวันตกมองศิลปะเป็นส่วนสำคัญในชีวิต การดำรงอยู่ของจิตรกรรมและศิลปะในสังคมตะวันตกมีความสำคัญยิ่ง ภาพยนตร์จึงพยายามถ่ายทอดเรื่องราว

วารสารวิชาการระดับชาติที่ได้รับการรับรองคุณภาพจากศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (TCI) กลุ่มที่ 1

ของจิตรกรให้ออกมาสมจริงน่าเชื่อถือ แต่หากมองในมิติของกลุ่มผู้ชมในอุตสาหกรรมภาพยนตร์ ก็พบว่าผู้ชมในสังคมตะวันตกมีความหลากหลายมาก ผู้ชมวัยผู้ใหญ่ยังนิยมเข้าโรงภาพยนตร์จำนวนมาก ดังนั้นภาพยนตร์ที่สัมพันธ์กับจิตรกรรมหลายเรื่องซึ่งมักมีกลุ่มเป้าหมายเป็นผู้ใหญ่ จึงมักมีเนื้อหาเข้มข้นจริงจัง ทั้งนี้เพื่อตอบสนองรสนิยมของผู้ชมวัยผู้ใหญ่นั่นเอง

ส่วนภาพยนตร์ไทยที่นำมาศึกษาส่วนใหญ่มักพบว่าเป็น Genre ตลกขบขัน (Comedy) ที่มีเนื้อหาที่เน้นความสนุกสนาน และเน้นการสร้างความบันเทิงใจที่เข้าใจง่าย ซึ่งสะท้อนถึงพื้นฐานสังคมไทยที่มีลักษณะผ่อนคลาย ชอบความรื่นรมย์ แต่หากมองในมิติของกลุ่มผู้ชมก็สามารถวิเคราะห์ได้ว่า วัยรุ่นคือกลุ่มผู้ชมหลักของอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทย ดังนั้นภาพยนตร์ไทยที่มีสัมพันธ์กับงานจิตรกรรมจึงมีเนื้อหาที่ไม่จริงจัง ทั้งนี้เพื่อตอบสนองรสนิยมของกลุ่มผู้ชมเป้าหมายนั่นเอง

บทสรุป

จากการศึกษาเปรียบเทียบภาพยนตร์ที่มีสัมพันธ์กับจิตรกรรมในภาพยนตร์ตะวันตกและภาพยนตร์ไทย จะพบว่าภาพยนตร์ทั้งสองกลุ่มที่นำมาศึกษาแม้จะเป็นภาพยนตร์ที่มีความเชื่อมโยงกับวงการศิลปะเหมือนกัน แต่ผลการศึกษากลับบ่งชี้ว่ามีความแตกต่างกันมากกว่าความคล้ายคลึง ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าบริบทของแต่ละสังคมคือตัวกำหนดเนื้อหาและการแสดงออกของภาพยนตร์ โดยบริบทที่สำคัญที่ส่งผลกระทบต่อภาพยนตร์โดยรวมคือ พื้นฐานความรู้และความรู้เรื่องด้านศิลปะในแต่ละสังคม พื้นฐานของผู้ชมภาพยนตร์ในแต่ละสังคม รวมถึงพื้นฐานด้านวัฒนธรรม เศรษฐกิจและประวัติศาสตร์ของแต่ละสังคมด้วย ซึ่งบริบทที่แตกต่างเหล่านี้ส่งผลโดยตรงต่อสิ่งที่ปรากฏในภาพยนตร์ที่นำมาศึกษาเปรียบเทียบทั้งหมดนั่นเอง

วารสารวิชาการระดับชาติที่ได้รับการรับรองคุณภาพจากศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (TCI) กลุ่มที่ 1

บรรณานุกรม

- น.ณ ปากน้ำ (2550) **ความงามในศิลปะไทย**. กรุงเทพฯ : เมืองโบราณ [Nor. Na Parknam. **Beauty in Thai Arts**. Bangkok : Muang Boran]
- “งานประมูล Thai Auction House ครั้งที่ 1” (2559) **ไฟล์ อาร์ท**. 13, (124) [“Thai Auction House No.1” (2016) **Fine Art** . 13, (124)]
- ภาณุ บุญพิพัฒนาพงษ์ (2560) **อะไร (แม่ง) ก็เป็นศิลปะ**. กรุงเทพฯ : แซลมอน [Panu Boonpipattanapong (2017) **Art Is Art, Art Is Not Art**. Bangkok : Salmon.]
- Abrams, Nathan, Bell, Ian, and Udris, Jan. (2001) **Studying Film**. London : Arnold